

ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА

УДК 368.02(477)
JEL Classification: G22

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПРУДЕНЦІЙНОГО РЕГУЛЮВАННЯ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

©2022 ВІЛЕНЧУК О. М., ДЕМА Д. І., КУРОВСЬКА Н. О.

УДК 368.02(477)
JEL Classification: G22

Віленчук О. М., Дема Д. І., Куровська Н. О.

Сучасні підходи до пруденційного регулювання на страховому ринку України

У статті віддзеркалено сучасні підходи до організації та здійснення пруденційного регулювання у сфері страхування. З наукової позиції констатовано доцільність вжиття державних регуляторних заходів для зростання ділової активності учасників страхового процесу та підвищення фінансової спроможності компаній виконувати свої договірні зобов'язання. Метою статті є теоретико-методологічне обґрунтування процесів пруденційного регулювання на страховому ринку України. У процесі дослідження виявлено досить позитивну динаміку розвитку ключових індикаторів ринку страхових послуг за 2016–2020 рр. Це стосується, насамперед, показників загальних активів і сформованості страхових резервів, виявлена тенденція спостерігалася на фоні суттєвого скорочення страхових компаній на ринку. Водночас встановлено, що станом на початок 2021 р. три чверті страхових компаній дотримуються вимог платоспроможності та фінансових нормативів. Натомість наголошено, що сучасні умови ризикогенності ринкового середовища вимагають здійснення збалансованої регуляторної та наглядової діяльності на страховому ринку відповідно до загальноєвропейських вимог «Solvency I» та «Solvency II». Критичний аналіз ключових статей Закону України «Про страхування» (2021 р.) щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності свідчить про їх інноваційний характер і спрямованість інтеграції національного ринку у загальноєвропейський страховий простір. Сформульовано авторське бачення пруденційного регулювання, яке полягає у системній координації дій державних і недержавних інституцій страхового ринку для ефективної нейтралізації ймовірних ризиків, пов'язаних з життєдіяльністю суспільства. Визначено концептуальне бачення подальшого розвитку пруденційного регулювання в Україні, яке ґрунтується на трьох складових, а саме: підвищення прозорості в діяльності страхових компаній, зростання вимог до платоспроможності страховиків як гарантії виконання ними договірних зобов'язань, удосконалення системи корпоративного управління як основи забезпечення конкурентоспроможності страховика на ринку. Перспективами подальших досліджень є цифровізація регуляторних процесів на страховому ринку України.

Ключові слова: платоспроможність, пруденційне регулювання, ризики, страховий ринок, учасники страхового процесу.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2022-2-132-139>

Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 13.

Віленчук Олександр Миколайович – доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту, Поліський національний університет (Старий бульвар, 7, Житомир, 10008, Україна)

E-mail: vilenchuk@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2884-1384>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1974160/oleksandr-vilenchuk/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authredirect.uri?t=57323834300>

Дема Дмитро Іванович – кандидат економічних наук, професор, професор кафедри фінансів і кредиту, Поліський національний університет (Старий бульвар, 7, Житомир, 10008, Україна)

E-mail: dmitrodema@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-1162-4970>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2008368/dmytro-dema/>

Scopus Author ID: 57210145707

Куровська Наталія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту, Поліський національний університет (Старий бульвар, 7, Житомир, 10008, Україна)

E-mail: kurovska@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3344-6079>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2009628/natalya-o-kurovska/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57315681300>

Vilenchuk O. M., Dema D. I., Kurovska N. O. Modern Approaches to Prudential Regulation in the Insurance Market of Ukraine

The article reflects modern approaches to the organization and implementation of prudential regulation in the sphere of insurance. From a scientific point, the expediency of taking the State regulatory measures to increase the business activity of participants in the insurance process and enhance the financial capacity of companies to fulfill their contractual obligations is specified. The article is aimed at a theoretical-methodological substantiation of prudential regulation processes in the insurance market of Ukraine. In the course of the research, a rather positive dynamics of the development of key indexes of the insurance services market for 2016-2020 is identified. This applies, first of all, to the indicators of total assets and the condition of formed insurance reserves, the identified tendency was observed against the background of a significant reduction in insurance companies in the market. Simultaneously, it is found that as of the beginning of 2021, three-quarters of insurance companies comply with solvency requirements and financial standards. It is emphasized that the current conditions of risk-causing market environment require the implementation of balanced regulatory and supervisory activities in the insurance market in accordance with the Pan-European requirements of «Solvency I» and «Solvency II». A critical analysis of key articles of the Law of Ukraine «On Insurance» (2021) on ensuring solvency and investment activity testifies to their innovative nature and direction of integration of the national market into the European insurance space. The authors' own vision of prudential regulation is formulated, which consists in systematic coordination of actions of both the State-based and non-state institutions in the insurance market to effectively neutralize the possible risks associated with the livelihoods of society. A conceptual vision of further development of prudential regulation in Ukraine is defined, which is based on three following components: increasing transparency in the activities of insurance companies, increasing requirements for the solvency of insurers as a guarantee of their fulfillment of contractual obligations, improving the corporate governance system as a basis for ensuring the competitiveness of the insurer in the market. Prospects for further research are the digitalization of regulatory processes in the insurance market of Ukraine.

Keywords: solvency, prudential regulation, risks, insurance market, participants in the insurance process.

Fig.: 2. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 13.

Vilenchuk Oleksandr M. – Doctor of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance and Credit, Polissia National University (7 Staryi Blvd., Zhytomyr, 10008, Ukraine)

E-mail: vilenchuk@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2884-1384>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1974160/oleksandr-vilenchuk/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authdirect.uri?t=57323834300>

Dema Dmytro I. – Candidate of Sciences (Economics), Professor, Professor of the Department of Finance and Credit, Polissia National University (7 Staryi Blvd., Zhytomyr, 10008, Ukraine)

E-mail: dmitrodema@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-1162-4970>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2008368/dmytro-dema/>

Scopus Author ID: 57210145707

Kurovska Nataliia O. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance and Credit, Polissia National University (7 Staryi Blvd., Zhytomyr, 10008, Ukraine)

E-mail: kurovska@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3344-6079>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2009628/natalya-o-kurovska/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57315681300>

Вступ. У післявоєнний, відновлювальний період для України постане завдання осучаснення моделі взаємовідносин між стейкхолдерами страхового процесу. Адаптація залучення інвестицій, формування сприятливого підприємницького середовища, захист прав власності зумовлює широкий попит на відповідні послуги з різних видів страхування. Звідси постає необхідність у координації дій державних (НБУ, Ліга страхових організацій України) та недержавних (страхові компанії, страховальники, посередники) інституцій, орієнтованих на посилення й урізноманітнення захисту майнових і особистих інтересів потенційних споживачів страхових послуг.

Сучасна модель державного регулювання у сфері страхування базується на дотриманні сукупності взаємопов'язаних принципів, а саме: співмірності, ризик-орієнтованому підході, об'єктивності, прозорості та плановості [4].

Регуляторний вплив держави (в особі НБУ) на діяльність страхових компаній має носити системний характер щодо дотримання чинного законодавства у сфері страхування, формування й використання капіталу, забезпечення їх платоспроможності та ліквідності тощо. Дієвість державного регулювання полягає у зростанні довіри до страхування як фінансової інституції, підвищенні ділової активності учасників ринку, нарощуванні кількості укладених договорів щодо загальних і довгострокових видів страхування.

У професійній діяльності страховим компаніям доводиться протидіяти різноманітним ризикам подвійного спрямування. По-перше, приймаючи ризики на страхування, страховик бере на себе фінансову відповідальність у межах укладених договорів страхування. По-друге, тимчасово вільними коштами страховиків (сформованих для здійснення майбутніх виплат страхових сум та відшкоду-

вань) необхідно управляти на засадах безпечності, диверсифікованості та ліквідності. Зважаючи на особливості обороту фінансових ресурсів страхових компаній, постає потреба у виборі й обґрунтуванні форми регуляторної діяльності держави за функціонуванням різноманітних фінансових інституцій. Досвід країн Європейського Союзу свідчить, що для розв'язання окреслених проблем варто застосовувати систему пруденційного регулювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній зарубіжній та вітчизняній науковій літературі приділяється значна увага питанням вибору форм, методів та інструментів державного регулювання страхової діяльності. Теоретико-методологічні засади пруденційного регулювання віддзеркалені в наукових працях таких учених, як: Г. Буга [2], Н. Внукова [3], Гурбач [4], А. Нечипоренко [6], Г. Шовкопляс [10] та ін. Критичний аналіз наукових джерел підтверджує думку, що пруденційне регулювання властиве для ринку страхових послуг, яке спрямоване на належний захист прав споживачів [12; 13].

У проведених дослідженнях Н. Внукова зазначає, що сутність «пруденційного регулювання полягає в законодавчому визначенні принципів, правил, вимог до діяльності фінансових установ для забезпечення їх платоспроможності та застосуванні державними органами запобіжних і виправних заходів з метою належного захисту споживачів» [3, с. 8–9].

Одним із дієвих регуляторних інструментів виступає пруденційний нагляд. Суть цього поняття в науковій літературі розглядається як «оцінка ризиків і вжиття адекватних заходів з метою мінімізації втрат на випадок реалізації системного ризику для фінансової системи за-

галом підтримання фінансової стабільності» [10]. Основні цілі пруденційного нагляду полягають у захисті «інтересів споживачів фінансових послуг, запобіганні неплатоспроможності та забезпечення фінансової стійкості фінансових установ через застосування відповідних коригувальних заходів шляхом: виявлення підвищених ризиків, контролю за платоспроможністю, ліквідністю та прибутковістю, мінімізації випадків банкрутства й системної кризи, прогнозування майбутніх фінансових результатів на основі звітів поточного періоду» [2]. Отже, сучасне ризикогенне середовище, в якому доводиться формувати страхові відносини у суспільстві, потребує здійснення пруденційних заходів. Це зумовило актуальність і необхідність здійснення цього дослідження.

Метою статті є теоретико-методологічне обґрунтування процесів пруденційного регулювання на страховому ринку України.

Виклад основного матеріалу Вибір форм і методів державного регулювання страхової діяльності спрямований передусім на розв'язання двох ключових завдань. По-перше, формування доступного, конкурентоспроможного та інституціонально зрівноваженого ринку послуг у сферах загальних і довгострокових видів страхування. По-друге, здійснення моніторингу щодо управління активами та капіталом страховиків, гарантій забезпечення їх фінансової стійкості, платоспроможності, ліквідності та прибутковості у середньостроковій і довгостроковій перспективах. Регуляторна та наглядова діяльність може базуватися на різних пруденційних підходах, виходячи зі сформульованої мети, окреслених завдань та очікуваних результатів від здійснення запланованих заходів (рис. 1).

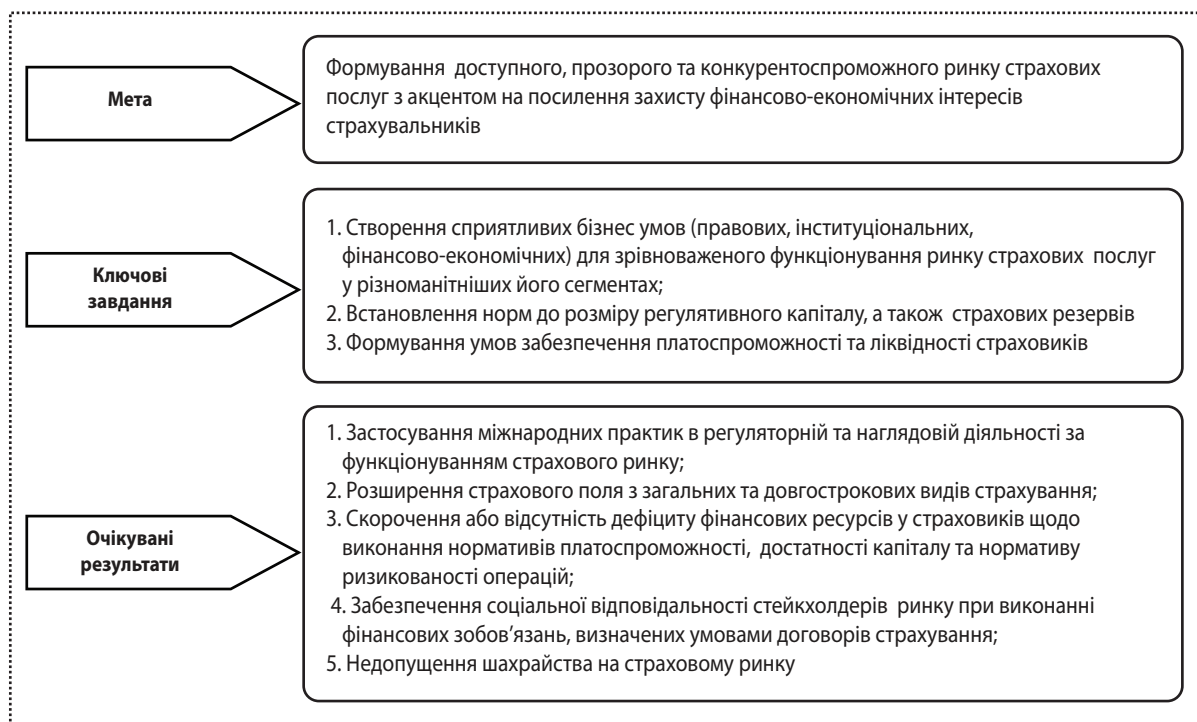

Рис. 1. Віддзеркалення мети, ключових завдань та очікуваних результатів пруденційного регулювання на страховому ринку України

Джерело: власні дослідження

Пруденційне регулювання у сфері страхування має здійснюватись, виходячи з реальної ситуації, яка формується на ринку, та тих тенденцій, які є властивими для учас-

ників страхового процесу. За період 2016–2020 рр. можна виокремити певну динаміку змін щодо ключових індикаторів розвитку страхового ринку України (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка змін ключових індикаторів розвитку страхового ринку України за 2016–2020 рр.

Показники	Роки					2020 р. до 2016 р., %
	2016	2017	2018	2019	2020	
Кількість страхових компаній, у тому числі:	310	294	294	281	233	75,2
СК «non-life»	271	261	261	251	210	77,8
СК «life»	39	33	33	30	23	59,0
Валові страхові платежі, млн грн	35170,3	43431,8	49367,5	53001,2	45184,9	128,5
Валові страхові виплати, млн грн	8839,5	10536,8	12863,4	14338,3	14852,7	168,0
Рівень виплат, %	25,1	24,3	26,1	27,1	32,9	-
Активи страховиків, млн грн	56075,6	57381,0	63493,3	63866,8	64625,2	115,2
Обсяг сплачених статутних капіталів	12661,6	12831,3	12636,6	11066,1	9748,1	77,0
Сума сформованих страхових резервів, млн грн	20936,7	22864,4	26975,6	29558,8	34192,1	163,3

Джерело: розраховано за даними [8]

По-перше, за досліджуваний період намітилась стійка тенденція до скорочення кількості діючих страхових компаній (77 од.), у т. ч. в сегментах загальних видів (61 од.) та довгострокових видів страхування (16 од.). Такі зміни пов'язані передусім з процесами реструктуризації страховиків, пошуком можливих варіантів до капіталізації, а також всезростаючою конкуренцією між компаніями.

По-друге, зменшення кількості страховиків на ринку не позначилось негативно на обсягах страхування. Навпаки, сума валових платежів та виплат за досліджуваний період зросла на 128,5 % та 168,0 % відповідно.

По-третє, динаміка до зростання спостерігалася відносно таких показників, зокрема, сформованих активів страховиків – на 115,2 % та страхових резервів – 163,3 %, а обсяг сплачених статутних капіталів скоротився на 23,0 %, що пов'язано зі скороченням діючих страхових компаній на ринку.

Одним із ключових пріоритетів регуляторної та наглядової політики НБУ у сфері страхування є здійснення контролю за виконанням вимог платоспроможності основних фінансових нормативів. За даними національного регулятора, у 2020 р. 74 % страхових компаній, що відзвітувалися, дотримувалися вимог платоспроможності [9]. Фінансову інформацію щодо страховиків порушників наведено в табл. 2.

Чисельність страховиків, фактичний запас платоспроможності яких менший за нормативний, становить 8 компаній. Станом на 31.12.2020 р. не дотримуються нормативу платоспроможності та достатності капіталу 44 компанії (з них 38, що надають послуги в сегменті майнових видів страхування). Не виконується норматив ризиковості операцій 22 компаніями (20 компаній позиціонують свою діяльність у сфері майнових видів діяльності).

Кількість страховиків, які не виконували пруденційні нормативи протягом 2020 р., зменшилась у 2 рази. Станом на 30.06.2021 р. 20 страхових компаній не дотримувались вимог до запасу платоспроможності. Дефіцит прийнятих активів для запасу платоспроможності за 2020 р. зменшився у 3,2 разу (з 2,75 млрд грн до 0,9 млрд грн) [9]. Зазначені зміни сталися у результаті виведення з ринку значної кількості страховиків.

З набуттям статусу регулятора страхового ринку НБУ (2020 р.) оголосив наміри щодо посилення вимог до страховиків щодо їх професійної діяльності. Йдеться про такі принципові позиції, як: підвищення рівня капіталізації, ліквідності та стійкості страхових компаній; диверсифікація страхових продуктів та посилення конкуренції на ринку страхових послуг; забезпечення високих стандартів захисту прав споживачів страхових послуг та власників полюсів і прозорість функціонування ринку страхування та підвищення його привабливості для інвесторів [1].

Базовим документом у сфері державного регулювання страхової діяльності в країнах Європейського Союзу є система *Solvency II*, яка розглядається як концепція управління платоспроможності страховиків. В її основі закладено режим достатності капіталу у галузі страхування. Система *Solvency II* базується на трьох складових.

По-перше, кількісні вимоги до фінансових ресурсів (вимоги до страхових резервів, мінімально достатнього капіталу, нормативної маржі платоспроможності, а також правил інвестування).

По-друге, якісні вимоги (до внутрішніх систем контролю і управління ризиками, принципів пруденційного нагляду).

По-третє, ринкова дисципліна (вимоги до прозорості та публічного розкриття інформації) [11].

Таблиця 2

Інформація щодо страховиків-ліцензатів порушників

Класи страхування	Періоди		Зміна
	30.09.2020	31.12.2020	
<i>ФЗП < НЗП</i>			
СК «non-life»	8	8	-
СК «life»	-	-	-
Разом	8	8	-
<i>Норматив платоспроможності та достатності капіталу</i>			
СК «non-life»	41	38	-3
СК «life»	5	6	+1
Разом	46	44	-2
<i>Норматив ризиковості операцій (страхові резерви)</i>			
СК «non-life»	21	20	-1
СК «life»	1	2	+1
Разом	22	22	-

Джерело: сформовано за даними [7]

Отже, постає необхідність у розв'язанні завдань наступного характеру, зокрема: формування загальноєвропейських вимог до капіталу та стандартів управління ризиками, покращення захисту власників страхових полісів, підвищення міжнародної конкурентоспроможності та удосконалення системи ризик-менеджменту страховиків і перестраховиків країн ЄС [12].

У Законі України «Про страхування» (2021 р.) основні положення спрямовані на поступову адаптацію та інтеграцію національного ринку у загальноєвропейський страховий простір. Йдеться, насамперед, про статті Закону, якими передбачено здійснення пруденційного регулювання, зокрема:

- зобов'язано страховиків формувати на постійній основі регулятивний капітал для підтримання платоспроможності. Регуляторний капітал страховика формується з першого, другого та третього рівнів з урахуванням критеріїв доступності та субординації;
- встановлено диференційований підхід до формування мінімального розміру статутного фонду страховиків: для компаній «non-Life» – 32 млн грн, для компаній «Life» – 48 млн грн. Ця законодавча норма стимулює страховиків до поступового нагромадження обсягів статутних фондів з метою розширення можливостей страхового покриття та збільшення ємкості фінансових зобов'язань;
- передбачено необхідність здійснення розрахунку капіталу платоспроможності з врахуванням таких ризиків, як: інших, ніж страхування життя (загальні види) та страхування життя й здоров'я; ринковий, кредитний та операційний ризики. Капітал платоспроможності розраховується з метою забезпечення покриття непередбачених збитків від ймовірних ризиків, які приймає на себе страховик протягом дії договору страхування з рівнем довіри 99,5%. Таким чином, за умов настання на-

віть малоімовірних несприятливих подій (у 99 з 100 випадків), капіталу має бути достатньо для покриття збитків;

- встановлено можливість застосування різних підходів до забезпечення платоспроможності – спрощений (Solvency I) та базовий (Solvency II). Базовий підхід буде поширено, насамперед, для страховиків, які надають послуги з довгострокових видів страхування, а також страхування відповідальності, кредитів, поруки й інших масштабних ризиків;
- вперше в українському законодавстві прописано умови припинення діяльності страховиків. Передбачено можливість добровільного (через механізм реорганізації, злиття (об'єднання), передавання страхового портфеля, ліквідацію та ін.). На законодавчому рівні визначено підстави, які дозволяють віднести страховика до категорії неплатоспроможних, а отже, примусово відкликати ліцензію. Крім цього, передбачено можливість функціонування в страховій компанії тимчасової адміністрації заради захисту інтересів клієнтів.

Критичний аналіз певних положень прийнятого Закону України «Про страхування» дає підстави стверджувати про їх корисність та інноваційність у сфері подальшого забезпечення правових гарантій фінансової надійності та безпечності функціонування страхових компаній. Натомість залишаються актуальними питання підвищення прозорості та формування єдиних підходів у здійсненні регуляторної та наглядової діяльності на страховому ринку. Вони повинні бути послідовними та зрозумілими як для самих страхових компаній, так і для потенційних споживачів страхових послуг.

Стратегія розвитку сучасної системи пруденційного регулювання має базуватися на раціональному поєднанні контрольних (наглядових) функцій держави з формуванням методологічних засад згладжування фінансових ри-

зиків страхового ринку. У цьому контексті варто виокремити два взаємопов'язаних блоки ризиків. Перший блок пов'язаний з укладанням та обслуговуванням договорів

страхування. Другий блок орієнтований на забезпечення фінансової стабільності та платоспроможності страховиків (рис. 2).

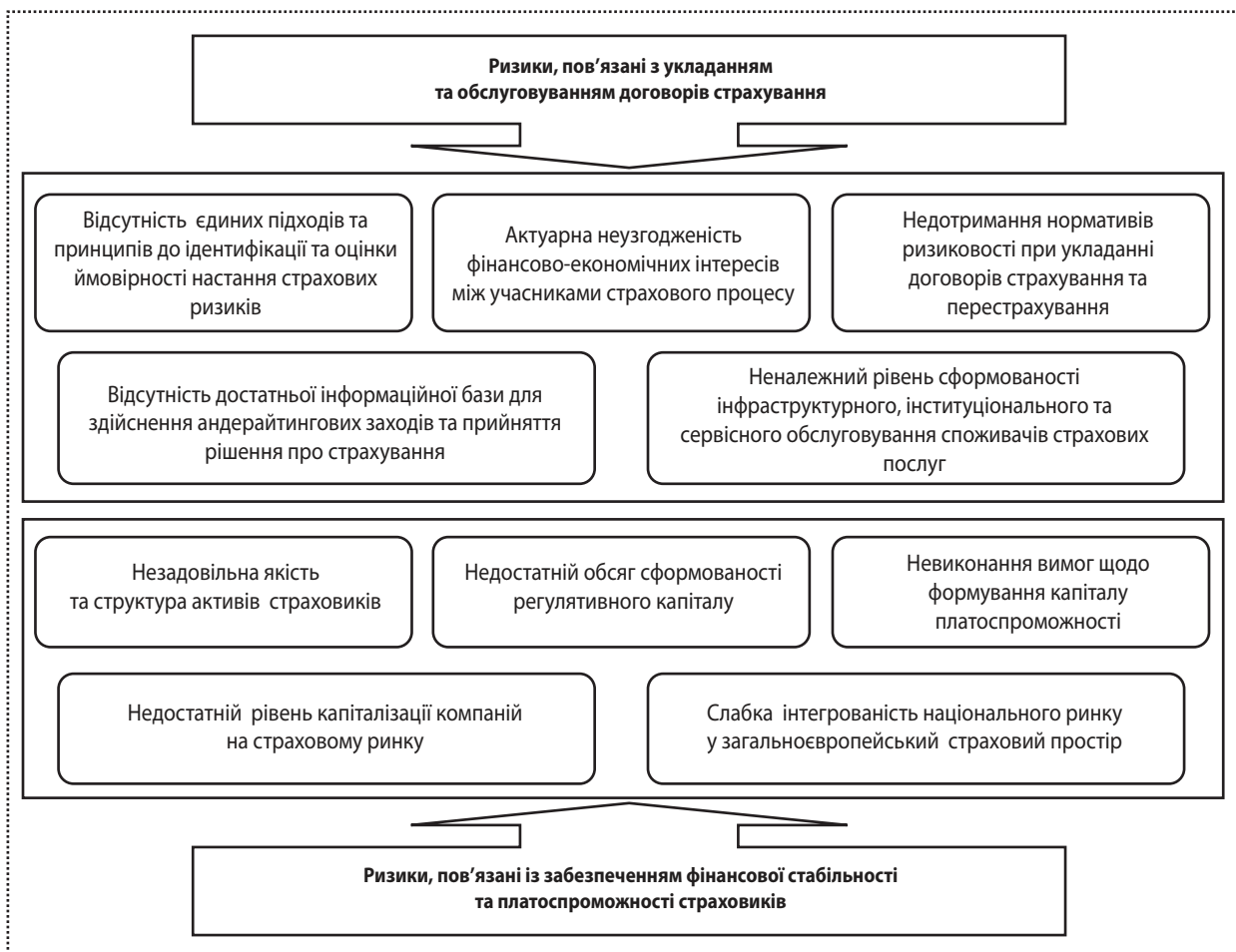

Рис. 2. Ключові ризики в діяльності страхових компаній

Джерело: власні дослідження

Концентрація зусиль орієнтована на послідовну нейтралізацію ризиків передбачає підвищення суспільної довіри до страхування як фінансової інституції загалом та окремих страхових компаній зокрема. Система пруденційного регулювання повинна бути спрямована на консолідацію зусиль державних і недержавних інституцій щодо посилення захисту фінансово-економічних інтересів потенційних споживачів страхових послуг, а також зростання спроможності страхових компаній приймати на страхування масштабні ризики та їх обслуговувати. Ефективна та головне своєчасна протидія ймовірним ризикам з використанням інструментів страхування й перестраховання сприяє розвитку підприємницького середовища та залученню інвестицій у різні сфери національної економіки.

Концептуальне бачення подальшого пруденційного регулювання страхової діяльності в Україні базується на необхідності забезпечення єдності трьох складових, а саме: прозорості, платоспроможності та високих стандартів корпоративного управління діяльністю страхової компанії.

1. Прозорість страхової діяльності. Передбачає формування високої соціальної відповідальності між учасниками страхового процесу. Її суть полягає у створенні необхідних умов для забезпечення надійного захисту прав й інтересів споживачів страхових послуг. Водночас страхові компанії повинні отримувати неупереджену інформацію про ризики, які приймаються на страхування. Згідно з прийнятим у 2021 р. Законом України «Про страхування» посилюються вимоги щодо розкриття інформації щодо прозорості структури власності страхових та перестрахових операцій, а також погоджена процедура набуття істотної участі в страхових компаніях.
2. Платоспроможність. Пріоритетним напрямом пруденційного регулювання є оцінка поточної та майбутньої платоспроможності страховиків, зважаючи на внутрішні та зовнішні ризики ринкового середовища. Визначальними факторами забезпечення фінансової стабільності функціону-

вання страхових компаній є збалансованість страхового портфеля, якість та структура актив, розмір власного та залученого капіталу, дотримання нормативів при формуванні страхових резервів, використання системи перестраховання ризиків у разі виникнення такої потреби. Регуляторна та наглядова діяльність на страховому ринку спрямована передусім на вжиття комплексу заходів щодо недопущення виходу компанії з ринку без повного виконання фінансових зобов'язань перед споживачами страхових послуг.

3. Корпоративне управління. В умовах конкурентного середовища на страховому ринку, проблеми якості та послідовності корпоративного управління набувають особливої ваги. Йдеться про формування методології управління бізнес-процесами страхової компанії. Їх вектор має бути орієнтований на нейтралізацію ймовірних ризиків під час здійснення операційної, інвестиційної та фінансової діяльності страхової компанії. Реалізація стратегічних і тактичних задумів в управлінні бізнес-процесами дозволить страховику розв'язувати проблеми, пов'язані з формуванням достатнього рівня іміджу та репутації компанії, розширювати коло потенційних клієнтів, виконувати взяті зобов'язання за договірними зобов'язаннями, забезпечувати рентабельність і прибутковість від страхової та перестрахової діяльності тощо.

Отже, ефективне застосування доступних інструментів пруденційного регулювання має сприяти виходу страхового ринку України на якісно новий етап свого розвитку. Вочевидь постає потреба у спроможності використання наявного потенціалу розвитку з різних класів страхування. У післявоєнний період неодмінно зростатиме попит на страхування фінансових підприємницьких, технічних і будівельних ризиків, а також страхування ризиків, пов'язаних з реалізацією різноманітних інвестиційних проєктів, транспортуванням вантажів усіма доступними видами логістичних маршрутів. Варто виокремити страхування сільськогосподарських ризиків, адже проблема гарантування продовольчої безпеки все гостріше набуває глобального характеру.

Доцільним є подальший розвиток соціально вагомих видів страхування. Йдеться, насамперед, про остаточне правове забезпечення медичного страхування в Україні. Актуальними залишаються питання широкого впровадження та використання наявних переваг від довгострокових видів страхування для відновлення економічного потенціалу нашої країни. Звідси можна стверджувати, що пруденційне регулювання повинно стати одним з вагомих інструментів державної політики щодо встановлення зрівноважених та взаємовигідних фінансово-економічних інтересів між усіма учасниками страхового бізнесу.

Висновки. Отже, загальноєвропейський досвід засвідчує, що ефективне функціонування страхового ринку потребує здійснення пруденційного регулювання страхової діяльності. Така необхідність зумовлена у правовому регулюванні страхових відносин, створенні інституціональних умов для зрівноваженої взаємодії учасників ринку, а також підвищення ролі страхування як надійного інструмента

протидії ризикам у найрізноманітніших сферах життєдіяльності суспільства. В Україні страховий ринок перебуває на етапі своєї модернізації та пошуку нових форм і методів реалізації потенційних можливостей свого розвитку у сферах загальних видів, а особливо в довгострокових видах страхування. Звідси посилюється роль пруденційного регулювання як фактору надійності, безпечності та довготривалості функціонування страхового ринку в інтересах всіх стейкхолдерів національної економіки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Біла книга. Майбутнє регулювання ринку страхування в Україні. Київ : Квітень, 2020. 28 с. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/White_paper_insurance_2020.pdf?v=4
2. Буга Г. С. Особливості нагляду за діяльністю небанківських фінансових установ. *Право і суспільство*. 2022. № 1. С. 164–171.
DOI: 10.32842/2078-3736/2022.1.23
3. Внукова Н. М., Корват О. В., Опешко Н. С. Пруденційний нагляд у сфері страхування : монографія. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 260 с.
4. Гурбич О. Нові підходи до регулювання ринку небанківських фінансових установ. НБУ. 2020 р. 35 с. URL: <http://surl.li/cdukf>
5. Про страхування : Закон України від 18.10.2021 № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20>
6. Нечипоренко А. В. Державне регулювання страхової діяльності в Україні: теоретичний аспект. *Ефективна економіка*. 2021 № 7.
DOI: 10.32702/2307-2105-2021.7.94
7. Результати аналізу звітності страховиків за 2020 р. Наглядові дії за виявленими порушеннями у звітності за 9 місяців 2020 р. Вивчення діяльності страховиків: бізнес-моделі. *Департамент нагляду за ринком небанківських фінансових послуг. Управління нагляду за страховим ринком*. НБУ 2021 р. 22 с. URL: <http://surl.li/arhay>
8. Статистика страхового ринку України // Forinsurer. URL: <https://forinsurer.com/stat>
9. Тенденції розвитку та підходи до нагляду за страховим ринком. НБУ 2021 р. 16 с. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/InsuranceSector_2021.pdf?v=4
10. Шовкопляс Г. М. Специфіка контролю на ринку фінансових послуг залежно від виду небанківських фінансових установ: досвід Європейського Союзу. *Наукові праці НУ ОЮА*. 2020. С. 156–162.
DOI: 10.32837/npuola.v26i0.672
11. Directive 2009/138/EC of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 on the taking-up and pursuit of the business of Insurance and Reinsurance (Solvency II) (recast) // Official Journal of the European Union (OJEU). 17.12.2009. L 335. P. 1–155.
12. Solvency II Reforms and the Prudential Regulation Authority's Quantitative Impact Study 14 February 2022. URL: <https://www.abi.org.uk/globalassets/files/publications/public/regulation/solvency-ii-reforms-and-the-pra-qis-final.pdf>
13. The Prudential Regulation Authority's approach to insurance supervision October 2018. URL: <https://www.bankofengland.co.uk/-/media/boe/files/prudential-regulation/approach/insurance-approach-2018.pdf>

REFERENCES

- "Bila knyha. Maibutnie rehulivannia rynku strakhuvannia v Ukraini" [White Book. Future Regulation of the Insurance Market in Ukraine]. Kyiv : Kvitin, 2020. https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/White_paper_insurance_2020.pdf?v=4
- Buha, H. S. "Osoblyvosti nahliadu za diialnistiu nebankivskykh finansovykh ustanov" [Peculiarities of Supervision Over the Activities of Non-banking Financial Institutions]. *Pravo i suspilstvo*, no. 1 (2022): 164-171.
DOI: 10.32842/2078-3736/2022.1.23
- "Directive 2009/138/EC of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 on the taking-up and pursuit of the business of Insurance and Reinsurance (Solvency II) (recast)". *Official Journal of the European Union (OJEU)*, L 335 (December 17, 2009): 1-155.
- Hurbych, O. "Novi pidkhody do rehulivannia rynku nebankivskykh finansovykh ustanov" [New Approaches to Regulating the Market of Non-bank Financial Institutions]. NBU. 2020. <http://surl.li/cdukf>
- [Legal Act of Ukraine] (2021). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20>
- Nechyporenko, A. V. "Derzhavne rehulivannia strakhovoi diialnosti v Ukraini: teoretychnyi aspekt" [State Regulation of Insurance Activity in Ukraine: Theoretical Aspect]. *Efektivna ekonomika*, no. 7 (2021).
DOI: 10.32702/2307-2105-2021.7.94
- "Rezultaty analizu zvitnosti strakhovykiv za 2020 r. Nahliadovi dii za vyjavlenymy porushenniamy u zvitnosti za 9 misiatsiv 2020 r. Vyvchennia diialnosti strakhovykiv: biznes-modeli" [The Results of the Analysis of Insurers' Reporting for 2020. Supervisory Actions for Detected Violations in Reporting for 9 Months of 2020. Study of Insurers' Activities: Business Models]. Departament nahliadu za rynkom nebankivskykh finansovykh posluh. Upravlinnia nahliadu za strakhovym rynkom. NBU 2021. <http://surl.li/arhay>
- "Solvency II Reforms and the Prudential Regulation Authority's Quantitative Impact Study 14 February 2022". <https://www.abi.org.uk/globalassets/files/publications/public/regulation/solvency-ii-reforms-and-the-pra-qis-final.pdf>
- "Statystyka strakhovoho rynku Ukrainy" [Statistics of the Insurance Market of Ukraine]. Forinsurer. <https://forinsurer.com/stat>
- Shovkopliias, H. M. "Spetsyfika kontroliu na rynku finansovykh posluh zalezno vid vydu nebankivskykh finansovykh ustanov: dosvid Yevropeiskoho Soiuzu" [The Specificity of Control in the Market of Financial Services Depending on the Type of Non-bank Financial Institutions: The Experience of the European Union]. *Naukovi pratsi NU OYuA* (2020): 156-162.
DOI: 10.32837/npnuola.v26i0.672
- "Tendentsii rozvytku ta pidkhody do nahliadu za strakhovym rynkom" [Development Trends and Approaches to Supervision of the Insurance Market]. NBU 2021. https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/InsuranceSector_2021.pdf?v=4
- "The Prudential Regulation Authority's approach to insurance supervision October 2018". <https://www.bankofengland.co.uk/-/media/boe/files/prudential-regulation/approach/insurance-approach-2018.pdf>
- Vnukova, N. M., Korvat, O. V., and Opeshko, N. S. *Prudentsiinyi nahliad u sferi strakhuvannia* [Prudential Supervision in the Field of Insurance]. Kharkiv: KhNEU im. S. Kuznetsia, 2016.

Стаття надійшла до редакції 13.04.2022 р.